

25 ta' Novembru, 1960

Imħallef:—

Dr. T. Gouder, LL.D.

Joseph Tanti Palmer

versus

Joseph Runza Mifsud ne.

**Bejgh — Azzjoni Redibitorja — Preskrizzjoni —
Dekadenza — Art. 1481(1) tal-Kodiċi Ċivili.**

Meta f'każ ta' bejgh ta' oġġett mobili ma tidholx l-ipotesi ta' merċi difformi mill-kampjun, u lanqas dik ta' defiċjenza fil-kwantità jew fil-piż jew miżura, imma jkun il-każ ta' nuqqas ta' rekwiżiti fl-oġġett konsenjat mill-venditur b'leż dan jikkorrispondi għall-finii li għalih riedu l-kumpratur meta kkonkluda l-kuntratt u stabbilixxa l-prezz, allura dan in-nuqqas ma jagħtix lok hillej għall-azzjoni redibitorja.

It-terminu għall-eżerċizzju ta' din l-azzjoni hu terminu ta' vera u proprja dekadenza, u mhux ta' preskrizzjoni; b'mod li

dan it-terminu ma jistgħax jiġi sospiż jew interrott mill-kawżi li jissospendu jew jinterrompu l-kors tal-preskrizzjoni, eċċettwata biss id-domanda ġudizzjali proposta quddiem l-awtorità kompetenti.

U lanqas ma jiswew it-trattattivi li waqt li jkun għaddej iż-żmien ikunu bdew bejn il-kontraenti b'iez jirrizolvu d-diffikultajiet li jkun qamu, ammenokkè, bħala effett u fil-kors tal-istess trattattivi l-venditur ma jkun spiċċa b'iez irrikonoxxa u ammetta l-eżistenza tal-vizzju u l-konsegwenti legittimità tar-reklam, u jkun akkonsenta, per eżempju, li jieħu lura l-oġġett jew li jagħmillu r-riparazzjonijiet okkorrenti.

Il-Qorti:— Rat l-att taċ-ċitazzjoni li bih l-attur, wara li ppremetta illi l-konvenut nomine eżegwixxa bil-proċess ta' "luminous tubes", fuq ordni tal-attur, l-insenja tal-ħanut nuru. 90, Howard Street, Sliema, li tirrappreżenta "Iljun" u l-kliem "Tanti Confectionery", u għaliha hu ħallas £44; u li din l-insenja minn dejjem kienet difettuża, u l-lum ma għadiex tixgħel, non ostante li l-konvenut f'diversi okkażjonijiet ipprova jagħmel fiha xi riparazzjonijiet; talab li jkun riżolut il-bejgħ fuq riferit, ammenokkè, fi żmien qasir u perentorju li jiġi fissat minn din il-Qorti, il-konvenut nomine ma jissostitwix b'ohra ġdida l-imsemmija insenja, jew jirrendi fi stat tajjeb ta' funzjonament, a spejjeż tiegħu, dik in kwistjoni. Bl-ispejjeż.

Omissis;

Semgħet lid-difensuri dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni;

Tikkunsidra, fuq din l-eċċezzjoni;

Illi l-preskrizzjoni nvokata mill-konvenut hi dik kontemplata fl-art. 1457(1) u dik kontemplata fl-art. 1481(1) tal-Kodiċi Ċivili;

Il'i hi haġa evidenti li l-preskrizzjoni tal-art. 1457(1) mhix applikabbli, billi dik il-preskrizzjoni tirrigwarda l-

każ kontemplat fl-art. 1452 tal-istess Kodiċi Ċivili, li mhux il-każ prezenti;

Illi hi, però, applikabbli l-preskrizzjoni l-oħra kontemplata fl-art. 1481(1) tal-Kodiċi Ċivili għall-azzjoni redibitorja, konċessa lill-kumpratur bħala rimedju għad-difetti li ma jidhrux tal-haġa mibjugħa, u li, trattandosi ta' aġġeg mobli, taqa' bid-dekorrimment ta' xahar minn dak inhar tal-konsenja tal-haġa, u, meta ma setgħax ikun li x-xerrej jagħraf id-difett, iż-żmien jibda jgħaddi minn dak inhar li seta' jkun li x-xerrej jikxef id-difett;

Illi, inveru, hi appuntu din l-azzjoni, jigifieri dik redibitorja, li l-attur eżercita. U difatti, meta ma tidholx l-ipotesi ta' merċi difformi mill-kampjun, u lanqas dik ta' defiċjenza fil-kwantità tal-istess merċi, per eżempju fil-piż jew fil-miżura, imma — kif gie ritenut fi pronunzjamenti tal-Qrati Tagħna, fosthom dak ta' din il-Qorti fl-kawża "Falzon vs. Aquilina", 11 ta' Diċembru 1943 — il-każ ikun ta' rekwiżiti li jkunu jonqsu lill-oġġett konsenjat mill-venditur biex dan jikkorrispondi għall-fini li għalih riedu l-kumpratur meta kkonkluda l-kuntratt u stabbilixxa l-prezz, allura n-nuqqas ta' dawk ir-rekwiżiti ma jagħtix lok hliel għall-azzjoni redibitorja. Fil-każ prezenti, però, it-terminu, jigifieri iż-żmien, gie bil-kuntratt estiż, kif seta' jigi estiż, għal sena, kif jirriżulta mid-dokumenti fil-fol. 25 u fil-fol. 26 tal-proċess;

Illi, sebbene l-ligi tuża l-kelma "preskrizzjoni", iżda iż-żmien li bid-dekorrenza tiegħu taqa' l-azzjoni hu terminu ta' dekadenza. Hemm sentenzi tat-tribunali tagħna li rritenew li dak it-terminu hu terminu ta' preskrizzjoni; iżda hu ormaj paċifiku fil-gurisprudenza tagħna illi dak iż-żmien ma għandux bl-ebda mod jigi rigwardat bħala sempliċi preskrizzjoni estintiva, imma bensì bħala vera u propra dekadenza;

Illi għalhekk il-kors ta' dak iż-żmien ma jistgħax jigi sospiż jew interrott minn ebda waħda mill-kawżi li għandhom il-virtù li jissospendu jew jinterrompu l-preskrizzjoni, eċċettwata biss id-domanda għudizzjali proposta quddiem l-awtorità kompetenti. Id-denunzja tal-vizzju lill-venditur,

anki uffiċjalment, ma tiswiex biex iżżomm l-azzjoni, u lanqas ma jiswew it-trattattivi li waqt li jkun għaddej iż-żmien ikunu tdew bejn il-kontraenti biex jirriżolvu d-diffikultajiet li jkunu qamu, ammenokkè, bhala effett u fil-kors tal-istess trattattivi l-venditur ma jkunx spiċċa biex irrikonoxxa u ammetta l-eżistenza tal-vizzju u l-konsegwenti legittimità tar-reklam, u akkonsenta, per eżempju, li jiehu lura l-ħaġa jew li jagħmlilha r-riparazzjonijiet okkorrenti;

Illi fil-każ preżenti l-azzjoni giet proposta wara li ddekorra ż-żmien; u xejn ma jiswa dak li xehed l-attur, jiġifieri li d-difett tfaċċa wara tmien tjiem u ġie mill-venditur imsewwi, iżda reġa' tfaċċa wara kull darba li ġie msewwi, u li xahrejn qabel ma beda l-kawża l-konvenut ipprometta li jibdillu l-ħaġa; u dan għaliex, kif jirriżulta mix-xhieda tal-konvenut, u mid-dokumenti ġa fuq rikordati, u minn dawk fil-fol. 27 u fil-fol. 28 tal-proċess, meta għaddiet is-sena tal-garanzija u saru xi riparazzjonijiet da parti tal-konvenut, dawk ir-riparazzjonijiet ma sarux min-ħabba l-garanzija, jew għaliex il-konvenut irrikonoxxa li kienu meħtieġa min-ħabba difett li l-oġġett kellu u li ma kienx jidher meta ġie konsenjat, tant li l-attur hallas għal dawk ir-riparazzjonijiet; u anki jekk hu veru li l-konvenut ipprometta li jbidel l-oġġett, dak li ma jirriżultax sewwa, għaliex anzi l-konvenut xehed li l-oġġett ma għandu l-ebda difett, u t-tiswijiet li għandhom isiru saru meħtieġa min-ħabba d-dbidil tas-sistema tal-elettriku, dik il-promessa saret, kif xehed l-istess attur, xahar qabel ma ppropona l-azzjoni, wara li ż-żmien kien ilu li ddekorra; u allura, billi ż-żmien hu żmien ta' dekadenza, dik il-promessa ma tiswiex biex iggib li l-azzjoni giet eżercitata fi żmien utili, billi dik il-promessa, ammontanti, skond l-istess attur, għal konfessjoni tal-pre-eżistenza tal-vizzju, ma gietx magħmu'a fi żmien utili, imma wisq wara; u hu ritenut fid-dottrina il-i, biex tonqos ir-raġuni u l-materja tad-dekadenza min-ħabba l-konfessjoni tal-venditur tal-eżistenza u pre-eżistenza tal-vizzju, jeħtieġ li dik il-konfessjoni tkun saret fit-terminu, jiġifieri fi żmien utili;

F'każ ta' konfessjoni wara dak iż-żmien, jista' forsi l-

kumpratur ikollu xi azzjoni oħra kontra l-venditur, imma le dik redibitorja;

Għall-motivi premessi;

Tilqa' l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni, u tillfbera lill-konvenut nomine mid-domandi; bl-ispejjeż.
